

Nazwa projektu Projekt ustawy o zmianie ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz niektórych innych ustaw	Data sporządzenia 3 czerwca 2025 r.
Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej	Źródło: Inicjatywa własna
Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Aleksandra Gajewska, Sekretarz Stanu	Nr w wykazie prac UD181
Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Tomasz Pactwa Dyrektor Departamentu Polityki Rodzinnej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, tel. 538117230	

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Jednym z aspektów systemowego wsparcia rodzin wychowujących małe dzieci jest ułatwienie rodzicom godzenia obowiązków rodzicielskich z aktywnością zawodową, w szczególności poprzez dążenie do rozwoju systemu opieki nad dziećmi w wieku do lat 3. Resort rodziny, dostrzegając potrzeby rodziców małych dzieci, którzy nie mogą podjąć pracy ze względu na konieczność sprawowania bezpośredniej opieki nad małymi dziećmi, przystępuje do działań, które mają przyczynić się do zwiększenia dostępności miejsc opieki pod względem finansowym i terytorialnym.

Realizowane przez ministra właściwego do spraw rodziny programy: „Aktywny Maluch 2022-2029” oraz „Aktywny dzienny opiekun w gminie 2025” (w 2024 r. pod nazwą „Aktywny Maluch – Pierwszy dzienny opiekun w gminie 2024”) są odpowiedzią na wciąż niedostateczną liczbę miejsc opieki nad najmłodszymi dziećmi. Efektem wdrażania m.in. tych programów ma być udostępnienie Polkom i Polakom ponad 300 tys. miejsc opieki dla ich najmłodszych dzieci do 31 grudnia 2026 r.

Odpowiedź na potrzebę stabilnego i długoterminowego finansowania usług opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 stanowi ustawa z dnia 15 maja 2024 r. o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz w wychowaniu dziecka – „Aktywny rodzic” (Dz. U. z 2024 r. poz. 858, z późn. zm.) oraz wprowadzone przez nią świadczenie „aktywnie w żłobku”. Jest to świadczenie do 1500 zł miesięcznie dla rodziców korzystających z formalnej opieki (do 1900 zł w przypadku dziecka z niepełnosprawnością), które pozwala w wielu przypadkach pokryć koszty opłat za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna.

Warto wskazać, że jednym z obserwowanych już dziś rezultatów wprowadzenia tej ustawy jest odnotowany spadek przeciętnej opłaty rodziców w instytucjach opieki – żłobkach, klubach dziecięcych i u dziennych opiekunów z 999,93 zł w sierpniu 2024 r. do 97,27 zł w marcu 2025 r.

Ważnym aspektem formalnej opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 jest jej jakość. Najmłodsze dzieci wymagają szczególnej opieki i szczególnych warunków pobytu. Z tego względu wydane zostało rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 13 grudnia 2024 r. w sprawie standardów opieki sprawowanej nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. poz. 1882), zawierające ujednolicone, obligatoryjne oraz fakultatywne standardy jakości opieki nad dziećmi. Rozporządzenie to uwzględnia w swoich standardach Zalecenia Rady Unii Europejskiej z dnia 22 maja 2019 r. w sprawie wysokiej jakości systemów wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem (2019/C 189/02). Celem wprowadzenia standardów jest dbałość o zapewnienie wysokiej jakości opieki i edukacji w instytucjach opieki nad najmłodszymi dziećmi oraz zapewnienie rodziców o umieszczeniu dziecka w instytucji opieki o potwierdzonym standardzie jakości opieki i edukacji.

W celu zwiększania dostępności miejsc opieki dla dzieci do lat 3 oraz w celu podnoszenia jakości opieki nad najmłodszymi dziećmi niezbędna jest dalsza interwencja. Dobra jakościowo opieka nad najmłodszymi dziećmi i edukacja na wczesnym etapie kształtują dalszą ścieżkę edukacyjną, rozwój społeczny i poznawczy, a także zdrowie. Znacząco wyrównuje szanse na start przede wszystkim dzieciom z rodzin o niższym kapitale społecznym, niższych dochodach i niższym wykształceniu.

Na koniec 2024 r. w instytucjach opieki zatrudnionych było łącznie 32,8 tys. opiekunów, w tym szacuje się, że 15 tys. z nich zatrudnionych jest w instytucjach prowadzonych przez samorządy, przy czym 130 osób jest zatrudnionych jako dzienni opiekunowie. Większy udział osób zatrudnionych w sektorze niepublicznym jest związany z tym, że na rynku usług wczesnodziecięcych dominuje sektor niepubliczny, szczególnie widać to w przypadku dziennego opiekuna. Na koniec 2024 r. w publicznych instytucjach opieki nad dziećmi do lat 3 funkcjonowało 36,9% ogółu miejsc opieki, jednocześnie publiczne instytucje opieki nad dziećmi stanowiły 19,7% ogółu instytucji.

Ponadto w przypadku form opieki dominują żłobki i kluby dziecięce. Liczba miejsc u dziennych opiekunów stanowiła zaledwie 6,3% ogółu miejsc w instytucjach opieki i 29,6% ogółu liczby instytucji.

W 939 gminach na koniec 2024 r. nie funkcjonowały żadne instytucje opieki, podczas gdy w styczniu 2023 r. brak instytucji opieki odnotowano w 1 109 gminach, co oznacza spadek liczby tzw. „białych plam” o 170. Do końca kwietnia 2025 r. odnotowano dalszy spadek do 895 gmin, to jest o kolejne 44 gminy.

Powyższe dane pokazują zatem następujące trendy w rozwoju systemu opieki wczesnodziecięcej:

- 1) nierównomierny rozkład pomiędzy sektorami na rzecz sektora niepublicznego oraz pomiędzy formami na rzecz żłobków i klubów dziecięcych;
- 2) brak jakiegokolwiek formy opieki zwłaszcza na terenie gmin, gdzie jest niewielki przyrost naturalny albo tradycją jest opieka nad najmłodszymi dziećmi sprawowana przez członków rodziny;
- 3) tendencję do tworzenia większych instytucji w sektorze publicznym i mniejszych w niepublicznym.

Ponadto podmioty zaangażowane w działalność w zakresie opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 zgłaszają do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej postulaty dotyczące wzmocnienia roli osób sprawujących opiekę nad najmłodszymi dziećmi.

Praca opiekuna w żłobku lub klubie dziecięcym oraz dziennego opiekuna jest źródłem wyzwań i radości, daje możliwość udziału w wychowaniu i edukacji kolejnych pokoleń Polaków. Zaangażowanie opiekunów w pracę oraz ich kompetencje są gwarancją jakości sprawowanej opieki nad najmłodszymi dziećmi. Opiekunowie najmłodszych dzieci muszą posiadać odpowiednie kompetencje oraz aktualną wiedzę, aby prawidłowo opiekować się dziećmi oraz edukować je.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

W związku z wyżej omówionymi problemami zasadne jest wdrożenie rozwiązań prawnych, które będą służyły:

- 1) podniesieniu prestiżu wykonywania zawodu opiekuna poprzez docenienie trudnej pracy opiekunów, którzy wykonują zadania opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne;
- 2) popularyzacji opieki instytucjonalnej nad dzieckiem w wieku do lat 3 oraz wzrostowi jej znaczenia w świadomości społecznej;
- 3) podwyższeniu jakości opieki sprawowanej nad dziećmi w żłobkach, klubach dziecięcych i przez dziennych opiekunów m.in. przez zmiany w zakresie wymagań dotyczących osób pracujących w instytucjach opieki;
- 4) zmianie statusu prawnego dziennego opiekuna, tak aby stał się formą chętniej tworzoną przez samorządy, w których nie istnieje żadna forma opieki, a tworzenie i prowadzenie żłobka lub klubu dziecięcego jest nieopłacalne ze względu na sytuację społeczno-kulturowo-gospodarczą. Zaproponowane zmiany mają ułatwić prowadzenie tej formy opieki, a jednocześnie zagwarantować większe bezpieczeństwo dzieci znajdujących się pod opieką dziennego opiekuna.

Biorąc pod uwagę powyższe, stawiając sobie jednocześnie za cel osiągnięcie jak najwyższych standardów opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, proponuje się wprowadzenie w ustawie z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2024 r. poz. 338, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3”, w szczególności następujących rozwiązań:

- 1) wprowadzenie nowej formy opieki – punktu opieki dziennej, w którym opiekę nad dziećmi będą sprawować dzienni opiekunowie. Opieka ta niezmiennie będzie zapewniana w sposób zbliżony do warunków domowych, z zachowaniem dotychczasowych ułatwień w organizowaniu opieki sprawowanej przez dziennego opiekuna, niemniej zapewnienie opieki przez dziennego opiekuna w ramach punktu opieki dziennej umożliwi wprowadzenie zastępstw lub zmiany dziennego opiekuna w danej lokalizacji bez konieczności wykreślenia jednej osoby na rzecz drugiej (jak to ma miejsce obecnie);
- 2) zmiany dotyczące rejestru żłobków i klubów dziecięcych oraz wykazu dziennych opiekunów – w konsekwencji wprowadzenia nowej formy opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, tj. punktu opieki dziennej, funkcjonujący obecnie wykaz dziennych opiekunów straci rację bytu, a jednocześnie konieczne jest przebudowanie obecnego rejestru żłobków i klubów dziecięcych, tak aby obejmował on również punkt opieki dziennej (w którym pracował będzie dzienny opiekun) oraz osoby zatrudnione w instytucjach opieki nad dziećmi w wieku do lat 3; Ponadto planuje się, aby zapewnienie systemu informatycznego, w którym realizowane są wszystkie zadania określone w ustawie o opiece nad dziećmi do lat 3, mogło być zlecane przez ministra właściwego ds. rodziny Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych lub innemu podmiotowi w oparciu o przepisy ustawy Prawo zamówień publicznych;
- 3) dodatkowe uprawnienia dla osób sprawujących opiekę nad dziećmi w wieku do lat 3 służące zachęceniu tych osób do pozostania w zawodzie opiekuna. W tym zakresie proponuje się: urlop na cele szkoleniowe, ustanowienie dnia 4 kwietnia Dniem Opiekuna Małego Dziecka z możliwością otrzymania Medalu Opiekuna Małego Dziecka i nagrody specjalnej za wybitne osiągnięcia i zaangażowanie w opiekę nad najmłodszymi, wprowadzenie mLegitymacji oraz możliwości skorzystania z ulg na przejazdy środkami publicznego transportu zbiorowego, a dodatkowo – dla osób zatrudnianych przez jednostki samorządu terytorialnego – wprowadzenie ochrony przewidzianej dla funkcjonariusza publicznego;
- 4) zmiany w zakresie wymagań dotyczących osób pracujących w instytucjach opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 przez m.in. dostosowanie programów szkoleń do zmienianego systemu opieki wczesnodziecięcej, w tym zagwarantowanie, że w ciągu 2 lat od 1 stycznia 2027 r., kiedy zaczną obowiązywać przepisy dotyczące nowego systemu szkoleń, wszyscy opiekunowie i dzienni opiekunowie ukończą 30-godzinne szkolenie podnoszące ich kwalifikacje i umiejętności w zakresie wprowadzonych w ostatnim czasie zmian w systemie opieki wczesnodziecięcej dotyczących standardów opieki nad dziećmi w wieku do lat 3;
- 5) zmiany rozwiązań dotyczących żywienia dzieci w żłobkach, klubach dziecięcych i punktach opieki dziennej

mające na celu ułatwienie tym instytucjom opieki doboru zdrowych artykułów spożywczych, pozbawionych nadmiaru cukru lub produktów wysokoprzetworzonych;

- 6) wprowadzenie, w celu zapewnienia wysokiej jakości opieki nad dziećmi w trakcie ich pobytu na świeżym powietrzu, regulacji dotyczących placów zabaw przy żłobkach i klubach dziecięcych oraz zapewnienia dostępu do placów zabaw przez punkty opieki dziennej;
- 7) ustanowienie lidera edukacji wczesnodziecięcej, który będzie przygotowany do wspierania podmiotów prowadzących instytucje opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w realizacji standardów opieki określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 6c ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3, a także wspierania wójta, burmistrza, prezydenta miasta w zakresie nadzoru nad tymi instytucjami. Wsparcie lidera edukacji wczesnodziecięcej będzie wynikało z indywidualnej decyzji i potrzeb podmiotów prowadzących instytucje opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz organów nadzoru.

Nie jest możliwe rozwiązanie problemu przez działania pozalegislacyjne.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Przyznawanie nagród

Niemcy:

Deutscher Kita-Preis: przyznawana przez Federalne Ministerstwo Rodziny, Seniorów, Kobiet i Młodzieży. Nagroda ma na celu wyróżnienie najlepszych żłobków w Niemczech, a także docenienie pracy opiekunów.

Erzieherpreis: przyznawana przez Fundację Hertie. Nagroda ma na celu wyróżnienie opiekunów żłobkowych, którzy wyróżniają się zaangażowaniem i innowacyjnością w swojej pracy.

Francja:

Prix National de la Petite Enfance: przyznawana przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. Nagroda ma na celu wyróżnienie najlepszych żłobków we Francji, a także docenienie pracy opiekunów

Palmes d'Or de la Petite Enfance: przyznawana przez stowarzyszenie Enfance et Partage. Nagroda ma na celu wyróżnienie opiekunów żłobkowych, którzy wyróżniają się zaangażowaniem i troską o dzieci.

Wielka Brytania:

Nagroda "National Nursery Nurse Award" przyznawana jest przez National Day Nurseries Association. Nagroda ma na celu wyróżnienie najlepszych opiekunów żłobkowych w Wielkiej Brytanii.

Nagroda "Early Years Educator of the Year" przyznawana jest przez Early Years Alliance. Nagroda ma na celu wyróżnienie edukatorów wczesnego dzieciństwa, którzy wykazują się wyjątkowym zaangażowaniem w pracę z dziećmi.

Prawo do dodatkowego urlopu

Francja:

Pracownicy żłobków mają prawo do 2 dodatkowych dni urlopu w roku kalendarzowym na każde dziecko, którym się opiekują. Urlop ten może być wykorzystany na:

- Udział w szkoleniach lub kursach zawodowych związanych z pracą w żłobku.
- Spotkania z rodzicami dzieci, którymi się opiekują.
- Obserwowanie innych żłobków w celu wymiany doświadczeń.

Niemcy:

Pracownicy żłobków mają prawo do 5 dodatkowych dni urlopu w roku kalendarzowym. Urlop ten może być wykorzystany na:

- Udział w szkoleniach lub kursach zawodowych związanych z pracą w żłobku.
- Opiekę nad chorym dzieckiem, którym się opiekują w żłobku.
- Przygotowanie do świąt i uroczystości organizowanych w żłobku.

Wielka Brytania:

Pracownicy żłobków mają prawo do 10 dodatkowych dni urlopu w roku kalendarzowym. Urlop ten może być wykorzystany na:

- Udział w szkoleniach lub kursach zawodowych związanych z pracą w żłobku.
- Opiekę nad chorym dzieckiem, którym się opiekują w żłobku.
- Wolontariat w organizacji charytatywnej zajmującej się dziećmi.

Ulgi na przejazdy środkami publicznego transportu zbiorowego

Węgry

Węgierskie prawo przewiduje ulgi ustawowe na przejazdy pociągiem dla pracowników żłobków, którzy są zatrudnieni w publicznych żłobkach i prywatnych żłobkach posiadających dofinansowanie z budżetu państwa.

Zakres ulg:

Pracownicy żłobków mają prawo do ulgi w wysokości 50% ceny biletu na przejazdy pociągami MÁV-START Zrt. (węgierskie koleje państwowe). Ulga dotyczy zarówno biletów jednorazowych, jak i biletów okresowych.

Warunki korzystania z ulg:

Aby skorzystać z ulgi, pracownik żłobka musi okazać:

Ważny dokument tożsamości

Zaświadczenie o zatrudnieniu w żłobku

Zaświadczenie o zatrudnieniu powinno zawierać:

Nazwę i adres żłobka

Imię i nazwisko pracownika

Stanowisko pracy

Datę wystawienia

Czechy

Pracownicy żłobków w Czechach mają prawo do ulg ustawowych na przejazdy pociągami. Ulgi te są dostępne na podstawie ustawy o transporcie publicznym (zákon o veřejné dopravě) oraz rozporządzenia Ministra Transportu (vyhláška Ministerstva dopravy).

Zakres ulg:

Ulgą 75%: Dostępna dla pracowników żłobków, którzy regularnie podróżują pociągiem do pracy i z powrotem. Ulgą ta obejmuje wszystkie rodzaje pociągów, z wyjątkiem pociągów ekspresowych i superszybkiej kolei.

Ulgą 50%: Dostępna dla pracowników żłobków, którzy podróżują pociągiem okazjonalnie. Ulgą ta obejmuje wszystkie rodzaje pociągów, z wyjątkiem pociągów ekspresowych i superszybkiej kolei.

Warunki korzystania z ulg:

Pracownik musi posiadać ważny dokument potwierdzający zatrudnienie w żłobku.

Pracownik musi okazać dokument tożsamości podczas zakupu biletu.

Ulgę nie można łączyć z innymi zniżkami.

Jak uzyskać ulgę:

Należy okazać dokument potwierdzający zatrudnienie w żłobku oraz dokument tożsamości.

Francja

We Francji pracownicy żłobków mają prawo do ulg ustawowych na przejazdy pociągami. Ulgi te są dostępne w ramach programu Tarif Réduction Solidaire (TRS), oferowanego przez SNCF, narodowego przewoźnika kolejowego.

Zakres ulg:

50% zniżki na bilety pojedyncze i karnety miesięczne.

75% zniżki na bilety grupowe (dla co najmniej 10 osób).

Warunki korzystania z ulg:

Pracownicy żłobków muszą posiadać ważną kartę Carte Professionnelle Jeune Enfant (CPJE).

Podróż musi być służbowa i musi być związana z pracą w żłobku.

Ulgę są dostępne na wszystkie rodzaje pociągów SNCF, z wyjątkiem TGV Lyria i Eurostar.

Jak uzyskać ulgę:

Pracownicy żłobków muszą okazać swoją kartę CPJE przy zakupie biletu.

Liechtenstein

Pracownicy żłobków w Liechtensteinie mają prawo do ulg ustawowych na przejazdy pociągami. Ulgi te są dostępne na trasach dojazdowych do pracy i z powrotem, a także na prywatne podróże. Ulgi te są dostępne na podstawie Ustawy o ulgach taryfowych w transporcie publicznym (niem. Gesetz über Tarifbegünstigungen im öffentlichen Verkehr).

Zakres ulg:

Abonament miesięczny: 50% zniżki na abonament miesięczny na wszystkie połączenia kolejowe w Liechtensteinie.

Bilet dzienny: 40% zniżki na bilet dzienny na wszystkie połączenia kolejowe w Liechtensteinie.

Warunki korzystania z ulg:

Pracownik musi posiadać ważną kartę identyfikacyjną pracownika żłobka.

Podróż musi odbywać się pociągiem obsługiwanym przez Liechtensteinische Landesbahnen (LLB).

Ulgę nie są dostępne na połączenia międzynarodowe.

Jak uzyskać ulgę:

Pracownicy żłobków mogą ubiegać się o ulgi w biurze LLB lub online.

Do wniosku należy dołączyć kopię karty identyfikacyjnej pracownika żłobka.

Luksemburg

Pracownicy żłobków w Luksemburgu mają prawo do ulg ustawowych na przejazdy pociągami. Ulgi te są dostępne w ramach programu "Abonament socjalny" (Abonnement social) oferowanego przez narodowego przewoźnika kolejowego CFL.

Zakres ulg:

50% zniżki na bilety miesięczne i kwartalne na wszystkie pociągi CFL w Luksemburgu.

25% zniżki na bilety jednorazowe i grupowe.

Warunki korzystania z ulg:

Pracownik musi być zatrudniony w żłobku na umowę o pracę. Pracownik musi mieszkać i pracować w Luksemburgu. Dochód brutto pracownika nie może przekraczać 4 000 € miesięcznie. <u>Jak uzyskać ulgę:</u> Pracownik musi złożyć wniosek o abonament socjalny w CFL. Wniosek musi być wypełniony i podpisany przez pracownika oraz pracodawcę. Do wniosku należy dołączyć następujące dokumenty: – kopia świadectwa pracy, – kopia ostatniego odcinka wypłaty, – zaświadczenie o zamieszkanui.			
4. Podmioty, na które oddziałuje projekt			
Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Opiekunowie w samorządowych instytucjach opieki nad dziećmi w wieku do lat 3	19 tys. w 2025 (szacowane)	Szacowane na podstawie sprawozdań z realizacji ustawy o opiece nad dziećmi wieku do lat 3	Możliwość korzystania z ulg transportowych, przyznanie uprawnień dodatkowych dni urlopu wypoczynkowego
Opiekunowie w prywatnych instytucjach opieki nad dziećmi w wieku do lat 3	23,9 tys. w 2025 (szacowane)	Szacowane na podstawie sprawozdań z realizacji ustawy o opiece nad dziećmi wieku do lat 3	Możliwość korzystania z ulg transportowych
Gminy	2479 gmin	Dane administracyjne	Uwzględnienie wymogów żywieniowych, szkoleniowych, i dotyczących placów zabaw
Publiczne instytucje opieki nad dziećmi w wieku do lat 3	1,7 tys. (na koniec 2024 r.)	Na podstawie rejestru żłobków i wykazu dziennych opiekunów	Zmiany dotyczące wymogów żywieniowych
Niepubliczne instytucje opieki nad dziećmi w wieku do lat 3	6,8 tys. (na koniec 2024 r.)	Na podstawie rejestru żłobków i wykazu dziennych opiekunów	Uwzględnienie wymogów żywieniowych, szkoleniowych, i dotyczących placów zabaw
Dzienni opiekunowie	2,5 tys. osób (wg stanu na XII 2024)	Na podstawie rejestru żłobków i wykazu dziennych opiekunów	Wprowadzenie punktu opieki dziennej jako nowej formy opieki
Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej	1	-	Dostosowanie systemów informatycznych
Zakład ubezpieczeń Społecznych	1	-	Dostosowanie systemów informatycznych
5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji			
Projekt zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. z 2024 r. poz. 806, z późn. zm.) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677). Konsultacje i opiniowanie będą odbywały się z zachowaniem ustawowych terminów zgłaszania uwag. Projekt ustawy zostanie przesłany do opinii Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, Unii Metropolii Polskich, Związku Gmin Wiejskich RP, Związku Miast Polskich, Unii Miasteczek Polskich, Związku Samorządów Polskich i Ogólnopolskiego Porozumienia Organizacji Pozarządowych. Projekt zostanie przekazany do konsultacji z następującymi partnerami społecznymi: - na podstawie art. 19 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2025 r. poz. 440) do: - Forum Związków Zawodowych, - Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych, - NSZZ „Solidarność”; - na podstawie art. 16 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz. U. z 2025 r. poz. 243) do: - Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej, - Konfederacji Lewiatan, - Związku Rzemiosła Polskiego,			

- d) Związku Pracodawców Business Centre Club,
- e) Związku Przedsiębiorców i Pracodawców,
- f) Federacji Przedsiębiorców Polskich,
- g) Polskiego Towarzystwa Gospodarczego.

Ponadto na podstawie art. 5 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2232, z późn. zm.) projekt zostanie przesłany do Rady Dialogu Społecznego.

Projekt ustawy zostanie przesłany do:

- 1) Fundacji Pozytywne Inicjatywy;
- 2) Fundacji „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich”;
- 3) Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych;
- 4) I Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Publicznych i Niepublicznych Żłobków i Klubów Dziecięcych.

Ponadto, projekt ustawy zostanie przesłany do opinii Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	8,5	39,6	7	7,1	7,1	7,1	8,4	8,5	8,5	8,6	8,6	119
1. Budżet państwa ogółem	8,5	39,5	6,9	7	7	7	8,3	8,4	8,4	8,5	8,5	118
1.1 Budżet MRPiPS (zmiany w systemach informatycznych)	3,5	3,5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7
1.2 Budżet MRPiPS (medale i nagrody)	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
1.3 Budżet MRpiPS (ZUS - dostosowanie systemów informatycznych)	5	35	5	5	5	5	5	5	5	5	5	85
1.4 Ulgi transportowe	0	0	0,9	1	1	1	2,3	2,4	2,4	2,5	2,5	16
JST(medale)	0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	1
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		0
Saldo ogółem	-8,5	-39,6	-7	-7,1	-7,1	-7,1	-8,4	-8,5	-8,5	-8,6	-8,6	-119
budżet państwa	-8,5	-39,5	-6,9	-7	-7	-7	-8,3	-8,4	-8,4	-8,5	-8,5	-118
JST	0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-1
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródła finansowania

Budżet państwa w zakresie sfinansowania ulg na przejazdy środkami transportu zbiorowego oraz zmian w systemach informatycznych, w szczególności niezbędnych do wydania mLegitymacji, przy czym wydatki ministra właściwego do spraw rodziny oraz ministra właściwego do spraw informatyzacji zostaną sfinansowane w 2027 r. ze środków znajdujących się w dyspozycji poszczególnych dysponentów części budżetowych. Wydatki ministra ds. rodziny sfinansowane zostaną w 2026 i 2027 r., z budżetu państwa przewidzianego w OSR do ustawy o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz w wychowaniu dziecka „Aktywny rodzic” poprzez przesunięcie środków z kwoty 300 mln zł (przewidzianej na badania, ekspertyzy, programy) do cz. 63. Aktualnie funkcjonowanie (w tym rozwój) aplikacji mObywatel i systemu mObywatel w ramach którego funkcjonować będzie mLegitymacja dla opiekunów jest regulowane w ustawie z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności

	podmiotów realizujących zadania publiczne oraz ustawie o aplikacji mObywatel, a wydatki zostały już wykazane w OSR w ramach zakończonych procesów legislacyjnych tych ustaw. Programy z zakresu przygotowania do pełnienia funkcji lidera edukacji wczesnodziecięcej sfinansowane zostaną w ramach środków przewidzianych w OSR do ustawy „Aktywny rodzic” na realizację badań, ekspertyz i programów. Nagrody ministra finansowane będą z budżetu ministra ds. rodziny cz. 63, poprzez przesunięcie środków przewidzianych w OSR do ustawy „Aktywny rodzic” na realizację ekspertyz, badań i programów, natomiast nagrody samorządowe z budżetu JST. Szkolenia dla osób, które chcą zdobyć kwalifikacje będą finansowane ze środków FERS (w ramach konkursu „Wsparcie osób podejmujących pracę w instytucjach opieki nad dziećmi w wieku do lat 3” nr: FERS.02.02-IP.06-001/24 w Działaniu 02.02 Wsparcie systemu opieki nad dziećmi do lat 3 Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 na dofinansowanie projektów wyłonionych w konkursie przeznaczono kwotę 21 580 000 zł, w tym współfinansowanie krajowe w kwocie 3 772 184 zł), natomiast szkolenia dotyczące uaktualnienia i rozszerzenia wiedzy ze środków planowanych na realizację ustawy „Aktywny rodzic” w zakresie programów ministra właściwego do spraw rodziny, ze środków znajdujących się w dyspozycji ministra ds. rodziny (<i>finansowany ze środków budżetu państwa do wysokości wydatków przedstawianych na programy/badania w OSR do ustawy „Aktywny rodzic”, których limit dla 2025 r. wynosi łącznie 293,6 mln zł, a w latach kolejnych 300 mln zł</i>). Wymóg dostępu żłobka lub klubu dziecięcego do placu zabaw sfinansowany będzie poprzez Program Aktywne Place Zabaw finansowanego w ramach środków przewidzianych w OSR do ustawy „Aktywny rodzic”.																				
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Rok 0 – 2026 r. Ulgi transportowe Zgodnie z danymi pozyskanymi z Ministerstwa Infrastruktury na temat wysokości zniżek na przejazdy pociągami w wysokości 33%, szacuje się, że średni roczny koszt finansowania z budżetu państwa wskazanej ulgi w 2023 r. na jednego uprawnionego wyniósł ok. 25,70 zł (liczba dotychczas uprawnionych wynosiła ok. 612,1 tys. osób (w tym 100 tys. nauczycieli akademickich oraz 512,1 tys. pozostałych nauczycieli). W obliczeniach dotyczących skutków finansowych objęcia podobnymi ulgami opiekunów zatrudnionych w samorządowych instytucjach opieki, założono: – podobną skłonność tej grupy zawodowej do korzystania z publicznego transportu zbiorowego kolejowego w Polsce jak osób obecnie uprawnionych, – koszty na jednego uprawnionego w wysokości 25,70 zł w 2023 r. podniesiono dla roku 2026 inflacją za 2023 r. 11,4% i przewidywaną inflacją w latach 2024-2025 (wg wytycznych makroekonomicznych MF z X 2024 – 3,7% w 2024 r., 5% w 2025 r.) oraz inflacją za rok poprzedni dla lat kolejnych), – uwzględniono czynnik zainteresowania pasażerów przejazdami koleją (zakładany przez resort infrastruktury wzrost o 9,77% w 2025 r., taki też założono dla roku 2026, a w latach kolejnych stały poziom zainteresowania), – uwzględniono wzrost liczby gminnych opiekunów w żłobkach, klubach dziecięcych albo zatrudnionych jako dzienny opiekun na skutek działań rządu zmierzających do tworzenia nowych miejsc opieki, zwłaszcza na terenie gmin, gdzie do tej pory nie funkcjonuje żadna instytucja. Liczba opiekunów uprawnionych do ulg. <table><tr><td></td><td>2028</td><td>2029</td><td>2030</td><td>2032</td></tr><tr><td>Liczba opiekunów gminnych</td><td>23 508</td><td>23 508</td><td>23 508</td><td>23 508</td></tr><tr><td>Liczba opiekunów niepublicznych</td><td>x</td><td>x</td><td>x</td><td>28 840</td></tr><tr><td>Średni roczny koszt finansowania z budżetu państwa w przeliczeniu na osobę</td><td>39,7</td><td>40,7</td><td>41,8</td><td>43,9</td></tr></table>		2028	2029	2030	2032	Liczba opiekunów gminnych	23 508	23 508	23 508	23 508	Liczba opiekunów niepublicznych	x	x	x	28 840	Średni roczny koszt finansowania z budżetu państwa w przeliczeniu na osobę	39,7	40,7	41,8	43,9
	2028	2029	2030	2032																	
Liczba opiekunów gminnych	23 508	23 508	23 508	23 508																	
Liczba opiekunów niepublicznych	x	x	x	28 840																	
Średni roczny koszt finansowania z budżetu państwa w przeliczeniu na osobę	39,7	40,7	41,8	43,9																	

Skutki finansowe wejścia w życie proponowanej nowelizacji ustawy o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego dla budżetu państwa, przyjmując powyższe założenia powinny wynieść:

- 934 051 zł w 2028 r.
- 957 403 zł w 2029 r.

mLegitymacje:

Zakłada się wprowadzenie legitymacji opiekuna w formie elektronicznej w ramach aplikacji mObywatel. System mObywatel zostanie dostosowany w 2027 r. a uruchomienie usługi nastąpi w 2028 r.

Zakłada się, że koszty wprowadzenia legitymacji poniesione zostaną w ramach środków zabezpieczonych na rozwój aplikacji mObywatel, znajdujących się w dyspozycji ministra właściwego ds. informatyzacji.

Konieczne jest wprowadzenie zmian w systemach informatycznych ministra ds. rodziny, w którym będą przechowywane informacje o samorządowych opiekunach zatrudnionych w żłobkach, klubach dziecięcych bądź jako dzienny opiekun i z którego będą przekazywane do aplikacji mObywatel. Szacowane koszty dostosowania systemów IT w MRPiPS wyniosą 3,5 mln zł w 2027 r. i latach kolejnych.

Jednocześnie w związku z wprowadzeniem rejestru decyzji od 2027 r. konieczne jest dostosowanie systemów informatycznych w 2026 r.

Zapewnienie systemu informatycznego do realizacji wszystkich zadań określonych w ustawie o opiece nad dziećmi do lat 3

W związku z przeniesieniem całości zadań związanych z realizacją ustawy o opiece nad dziećmi do lat 3 do systemu informatycznego ZUS, konieczne jest jego dostosowanie i poniesienie wydatków na jego utworzenie w 2026 r. i 2027 r. oraz utrzymanie od 2028 r. i latach kolejnych w kwotach odpowiednio 5 mln zł, 35 mln zł i 5 mln zł w kolejnych latach.

Urlop szkoleniowy

Opiekunowi w żłobku lub klubie dziecięcym przysługuje prawo do płatnego czasu wolnego od obowiązków służbowych w związku z podnoszeniem przez niego kwalifikacji zawodowych w wymiarze wynoszącym 16 godzin rocznie lub dwóch dni rocznie.

Przyjęto, że dla celów przeprowadzenia szkolenia i spełnienia prawa do płatnego czasu wolnego w związku z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych dyrektor żłobka lub osoba kierująca pracą klubu dziecięcego, bądź podmiot zatrudniający dziennego opiekuna zdecyduje o zamknięciu instytucji, zatem nie poniesie dodatkowych kosztów związanych z zapewnieniem zastępstw za czas nieobecności opiekunów.

Dzień Opiekuna Małego Dziecka i medal wraz z nagrodą

Proponowane rozwiązanie zakłada wprowadzenie odznaczeń dla opiekunów, nadawane przez 3 różne podmioty: ministra ds. rodziny, wojewodę, wójta/burmistrza/prezydenta.

Szacowany koszt wyprodukowania 2,5 tys. medali to ok. 75 tys. zł rocznie.

Jednocześnie projektowane zmiany zakładają, że minister właściwy do spraw rodziny, wojewoda, wójt, burmistrz lub prezydent miasta, może przyznać nagrodę specjalną opiekunowi za wybitne, nowatorskie rozwiązania w zakresie opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.

Przewidywany budżet ministra ds. rodziny na ten cel to 1 mln zł rocznie. Nagrody przyznane przez wójta/burmistrza/prezydenta miasta bądź wojewodę będą finansowane ze środków znajdujących się w dyspozycji ww. podmiotów.

Rozszerzenie zakresu szkoleń dla opiekunów w żłobku lub klubie dziecięcym bądź dla dziennych opiekunów, pozwalających na zdobycie kwalifikacji na ww. stanowiska o aspekty związane z standardami jakości opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.

Szkolenia dla osób, które chcą zdobyć kwalifikacje będą finansowane ze środków FERS, natomiast szkolenia dotyczące uaktualnienia i rozszerzenia wiedzy ze środków planowanych na realizację ustawy „Aktywny rodzic” w zakresie programów ministra właściwego do spraw rodziny. Nie spowodują dodatkowych skutków finansowych w stosunku do już zaplanowanych w związku z realizacją ustawy „Aktywny rodzic”.

oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe								
Skutki								
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	-4,4	-6,6	-7,8	-14	-43,7	-198,1
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	1	1,9	2	2	3,5	26
	(dodaj/usuń)							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Brak wpływu						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Brak wpływu						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Brak wpływu						
	(dodaj/usuń)	Brak wpływu						
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		Jako korzyści dla rodzin przyjęto: – wydatki budżetu państwa na ulgi w przejazdach środkami transportu zbiorowego publicznego, które zmniejszą wydatki rodzin na przejazdy kolejną, – wydatki jakie może ponieść minister ds. rodziny na nagrody, a które zasila budżet rodziny. Projekt nie wywiera wpływu na sytuację osób niepełnosprawnych i starszych. Projektowane rozwiązanie nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców. Projektowane rozwiązanie ma wpływ na sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, prowadzących instytucje opieki w zakresie zwiększenia możliwości pozyskania osób pracujących jako opiekunowie na skutek podniesienia rangi zawodu, zwiększenia zaufania rodziców do instytucji na skutek wzrostu jakości opieki ze względu na chęć podnoszenia swoich kompetencji i uzyskania medalu bądź nagrody. Szkolenia dla osób, które chcą zdobyć kwalifikacje będą finansowane ze środków FERS, natomiast szkolenia dotyczące uaktualnienia i rozszerzenia wiedzy ze środków zaplanowanych na realizację ustawy z dnia 15 maja 2024 r. o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz w wychowaniu dziecka – „Aktywny rodzic” w zakresie programów ministra właściwego do spraw rodziny. Nie spowodują dodatkowych skutków finansowych w stosunku do już zaplanowanych i w związku z realizacją ustawy „Aktywny rodzic”. .						
2. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu								
☐ nie dotyczy								
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).				☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy				
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:				☒ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:				
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.				☒ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy				
Komentarz: Zmiana zakłada wprowadzenie legitymacji opiekuna w żłobku, klubie dziecięcym i dziennego opiekuna. Wprowadzony dokument będzie funkcjonował w formie elektronicznej. Planowana zmiana polegająca na wprowadzeniu nowej formy organizacyjnej w postaci punktu opieki dziennej nie będzie się wiązała ze wzmożonym obciążeniem regulacyjnym i administracyjnym. Procedury rejestrowe związane z rejestracją punktu opieki dziennej czy dalszą obsługą rejestrową								

(zmiany danych, wykreślenia, sprawozdawczość) nie ulegną zmianie w stosunku do obecnego kształtu tych procesów.		
3. Wpływ na rynek pracy		
Projektowane rozwiązania zachęcą nowe osoby do rozpoczęcia i kontynuowania pracy jako opiekun w żłobku, klubie dziecięcym albo jako dzienny opiekun oraz wzmocnią osoby już pełniące te funkcje.		
4. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:	☒ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Brak wpływu.	
5. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Planuje się, że ustawa, co do zasady, wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2028 r.		
6. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Planuje się przeprowadzać ewaluację na podstawie: – informacji w systemie informatycznym w zakresie informacji o opiekunach, którym wydano cyfrową legitymację bądź o kwalifikacjach, – informacji od ministra właściwego ds. transportu o liczbie przyznanych uprawnień do ulgowych przejazdów środkami transportu zbiorowego oraz wydatków budżetu państwa na te uprawnienia, – liczba wniosków dotyczących przyznania opiekunom medali oraz nagród specjalnych, – ogólna liczba opiekunów, w tym zatrudnionych w instytucjach publicznych.		
7. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		
Brak.		